

Opschalingsprotocol hbo

Inleiding

Er is sprake van een flinke daling van het aantal besmette personen met het covid-19 virus, maar er zullen nog voor langere tijd beperkingen gelden in Nederland. Om te komen tot een veilige opschaling van het fysieke onderwijs op de locaties in het hbo zijn richtlijnen nodig over afstand houden, hygiëne in acht nemen, bescherming van medewerkers en studenten en het reizen van en naar de hogeschool. Die richtlijnen vormen het kader waarbinnen de hogescholen het fysieke onderwijs verder kunnen opschalen.

De richtlijnen zijn gemaakt door de Vereniging Hogescholen en de vakbonden in afstemming met OCW. De richtlijnen laten veel ruimte voor invulling door de individuele hogescholen vanwege de enorme variëteit in gebouwen en faciliteiten, in de omvang van studentengroepen en in de mate waarin onderwijs online gegeven kan blijven worden naast gewoon 'fysiek' onderwijs. Té gedetailleerde richtlijnen zijn daarom niet gewenst en werken juist contraproductief. Wel is het goed te beschrijven op welke wijze de sector de randvoorwaarden voor veilige onderwijsactiviteiten wil vormgeven in het hoger onderwijs.

Hbo heeft een specifiek risicoprofiel

Hogescholen zijn open netwerk- en kennisorganisaties en kennen daardoor een eigen risicoprofiel. Met dit pre-corona-risicoprofiel zal bij de verdere opschaling rekening worden gehouden:

- Veel hbo studenten wonen nog thuis. Hierdoor wordt er regelmatig in de regio gereisd, waaronder met het OV.
- Pre-corona werd een aanzienlijk deel van het onderwijs gegeven in collegezalen.
- Er was sprake van een hoge concentratie van medewerkers, studenten, samenwerkingspartners en bezoekers in grote gebouwen met verloop gedurende de dag.
- De studenten en medewerkers zitten nagenoeg allemaal in de leeftijdscategorie van 17+

Uitgangspunten

Bij dit risicoprofiel geldt een aantal uitgangspunten:

1. De veiligheid en gezondheid (fysiek en mentaal) van studenten, onderwijspersoneel, en onderwijsondersteunend personeel en onderzoekers moet gewaarborgd zijn en daarin moet vertrouwen zijn.
2. Adviezen van RIVM zijn hierbij leidend en worden te allen tijde opgevolgd; ze moeten tevens eenduidig zijn.

Randvoorwaarden

Bij een opschaling van fysieke onderwijsactiviteiten gelden de volgende randvoorwaarden:

1. Ruimte voor instellingen om gelet op continuïteit en organiseerbaarheid eigen afwegingen te kunnen maken, binnen de kaders van het RIVM.
2. Samenhang tussen keuzes op het gebied van onderwijs, onderzoek en overige maatschappelijke sectoren (inclusief consistentie met protocollen van verwante sectoren).
3. Zorgvuldige communicatie met medewerkers en studenten.
4. Draagvlak bij medewerkers en studenten voor opschaling, mede met het oog op de belastbaarheid van medewerkers.

5. Studenten en medewerkers die behoren tot de risicogroepen (RIVM-lijst met kwetsbare groepen) komen op basis van vrijwilligheid naar de instelling.
6. Ruimte voor maatwerk en garantie van goede bescherming, onder andere voor medewerkers en studenten uit risicogroepen die wel naar de instelling komen en voor studenten en medewerkers die in direct contact komen met risicogroepen.

Afwegingen hogescholen

De hogescholen geven, vertrekkend vanuit het risicoprofiel, de uitgangspunten en voorwaarden, zelf vorm aan de opschaling van het onderwijs. Per instelling zal door het instellingsbestuur, na vaststelling van dit protocol en in overleg met de medezeggenschap en andere relevante partijen, besluitvorming plaatsvinden over onderstaande zaken, gelet op de totale ruimte die beschikbaar is. Daarbij is er een inspanningsverplichting (dus geen resultaatsverplichting) voor de continuïteit van het (online) onderwijsproces en de organisatie gericht op diplomering en doorstroming. Tevens dient te worden afgewogen dat de verder opschaling van onderdelen van het fysiek onderwijs en onderzoek afhankelijk zijn van timing en tempo van de specifieke omstandigheden van de instelling.

Onderwijsactiviteiten gefaseerd opstarten

Aangezien er naar verwachting voor langere tijd beperkingen zullen blijven gelden, zullen hogescholen in de regel vormen van onderwijs online aanbieden voor een langere tijd. Waarbij het eindniveau van studenten te allen tijde wordt bewaakt door de examencommissies.

Hogescholen zullen onderwijsactiviteiten aanbieden binnen de richtlijnen van het RIVM. Zij besteden daar in het bijzonder aandacht aan de 1,5 meter afstand regel. Bij vakken waarbij contact onvermijdelijk is of geen afstand bewaard kan worden, wordt waar beschikbaar aangesloten bij de protocollen voor de branche waartoe de student wordt opgeleid. Daar waar beschermingsmiddelen nodig zijn, zullen deze worden verstrekt. Bij stages zullen de richtlijnen gevolgd worden die gelden op de plek waar deze activiteiten plaatsvinden

Onderzoeksactiviteiten

Bij onderzoeksactiviteiten zullen door hogescholen in overleg met de medezeggenschap richtlijnen worden vastgesteld. Daarbij wordt aangesloten bij de richtlijnen van het RIVM.

Studenten en medewerkers

Studenten en medewerkers kunnen bij zorgen terecht bij de gebruikelijke kanalen in de hogeschool. Denk daarbij voor studenten in eerste instantie aan de docent, mentor of decaan. Medewerkers kunnen in eerste instantie terecht bij de direct-leidinggevende. Instellingen zullen daarbij communiceren over waar medewerkers en studenten (verder) terecht kunnen met vragen en zorgen.

Afstemming lokale partijen

Voor een grote campus (1000+ studenten en medewerkers op een normale werkdag) kan er met de gemeenten en/of veiligheidsregio in bredere zin afspraken gemaakt worden over het gebruik van de campusfaciliteiten ten aanzien van de veiligheid en de openbare orde. Met de regionale en lokale overheid vindt er afstemming plaats op het geheel van openbare orde, veiligheid, OV-gebruik en reisbewegingen.

Gebouwen

De roostering, eventueel ook buiten de gebruikelijke tijden, van de bovenstaande onderwijsactiviteiten en het toelatingsbeleid moet worden afgestemd zodat medewerkers, studenten samenwerkingspartners en bezoekers bij het bewegen door de gebouwen kunnen voldoen

aan de RIVM-richtlijnen. Door de geschetste beperkingen neemt de ruimtedruk (sterk) toe. Daardoor kan een deel van de onderzoeks- en onderwijsactiviteiten niet plaatsvinden op de campus.

Hygiëne maatregelen

Op de campus dienen er extra hygiëne-maatregelen genomen te worden. Deze zullen in lijn zijn met de RIVM-richtlijnen. Aanvullend zal de focus zijn om 'contactmomenten' tussen personen te minimaliseren.

Testbeleid

Binnen de daarvoor geldende richtlijnen van het RIVM zullen de hogescholen testen op Covid-19 zoveel mogelijk faciliteren, waarbij de student of medewerker zelf verantwoordelijkheid draagt om zich te laten testen als daartoe aanleiding is. Bij een positieve test van een student of medewerker zal er overleg plaatsvinden met de GGD over de te nemen maatregelen.

Vervoersparagraaf

Een belangrijk knelpunt lijkt het OV. De hogescholen hanteren daarvoor het volgende kader¹:

- Er wordt gezorgd voor maximale spreiding van activiteiten over de dag én over de werkweek
  - Bijvoorbeeld: door ruimere openingstijden te hanteren tijdens de werkweek, zodat de vervoersstromen beter gespreid kunnen worden.
- Er zijn binnen het kader en ruimte die er was afspraken gemaakt met de OV-vervoerders over de verdere opschaling. Deze afspraken komen in de plaats van de tijdslots. De kern van deze afspraken is om lokale afspraken te maken met de vervoerders op basis van consensus. Daarbij zijn de landelijke basisafspraken over spreiding het uitgangspunt en de terugvaloptie. De afspraken waarover lokaal consensus wordt bereikt, kunnen afwijken van de landelijke basisafspraken, het dynamisch dakpanmodel en de doelstellingen. Zie voor integrale weergave de volgende webpagina:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/regelingsen/2020/06/24/afspraken-veilig-vervoer-mbo-hbo-en-wo>.
- Onderdeel van de bovenstaande afspraken is dat het aantal OV-bewegingen die naar de instelling op gang komt ten behoeve van het onderwijsproces gemiddeld zo'n 40% van de reguliere omvang pre-corona omvat. Na evaluatie in oktober kan dit mogelijk worden opgeschaald naar zo'n 50% van de reguliere OV-reisbewegingen pre-corona. Indien de lokale omstandigheden hiervoor ruimte bieden, kan in het lokale overleg van deze percentages worden afgeweken.
- Stages zijn uitgezonderd van deze vervoersregels en volgen de vervoersregels van hun eigen sector.

Lokale invulling

Dit protocol bevat de elementen waarvoor het mogelijk is om landelijke richtlijnen te formuleren en dient daarmee als kader voor hogescholen om lokaal nader in te vullen. De verdere invulling is erg afhankelijk van de specifieke omgeving van de hogeschool en zelfs afhankelijk van de verschillende gebouwen. Dit wordt ingegeven door verschil in type (onderwijs-)activiteit, opzet van campus, type bedrijven en voorzieningen op en rond de campus. Maar ook de opzet van een hogeschool kan verschil maken, bijvoorbeeld vanwege de capaciteit van de lift, de breedte van de gang etc.

Dit protocol is een bijstelling van het vanaf 15 juni geldende protocol. Deze bijstelling kan gevolgen hebben voor de invulling die hogescholen destijds hebben gegeven. Voor de invulling van het 15-juni-protocol heeft overleg met de medezeggenschap plaatsgevonden op de onderstaande punten.

---

¹ De voorbeelden hieronder zijn niet bedoeld als richtlijn, maar ter illustratie

Bijstelling van de invulling van het 15 juni protocol dient in overleg met de medezeggenschap plaatsvinden.

- Richtlijnen voor medewerkers en studenten met betrekking tot wanneer zij wel/niet naar de gebouwen van hogescholen mogen komen.
- Maatregelen om te bewaken dat de 1,5 meter regel wordt nageleefd. Denk daarbij aan het anders inrichten van praktijkruimten en tentamenzalen, maar ook regels voor het gebruik van gangen, trappenhuizen en liften.
- Voorzien in toezicht op en handhaving van de 1,5 meter regel.
- Extra hygiënemaatregelen (denk aan hygiënepunten bij de ingang van gebouwen en handalcohol op plekken waar geen stromend water/zeep aanwezig is).
- Tijden waarop er onderwijsactiviteiten worden verzorgd.
- Wijze waarop studenten en medewerkers worden gevraagd om drukte in het OV te mijden en/of de wijze waarop medewerkers en studenten worden gevraagd om zo met het OV te reizen dat het spreiding ten goede komt.
- De kaders van de aanpassingen in de roostering van onderwijsactiviteiten.
- Regels voor het delen en schoonmaken van praktijkruimten.
- Richtlijnen voor het (delen) van studie- en werkplekken.
- Communicatie over de maatregelen, inclusief communicatie over waar medewerkers en studenten terecht kunnen met vragen en zorgen (nadat ze bij de gebruikelijke kanalen zijn geweest).
- Alle andere maatregelen die door de tijd heen noodzakelijk zullen blijken te zijn.
- Specifieke uitzonderingen en richtlijnen voor studenten in contactberoepen zoals de zorg.
- Afspraken over de wijze waarop afgeschaald kan worden naar bijvoorbeeld 20% van de OV-reisbewegingen pre-corona of nog minder als daartoe aanleiding is. In deze gevallen wordt prioriteit gegeven aan toetsing, praktijkonderwijs en kwetsbare studenten.

Bronaankpak	Technisch en organisatorisch	Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)
<p>Medewerkers en studenten dienen alle maatregelen op te volgen van de GGD met betrekking tot de testuitslagen en als een bron en contactonderzoek daar aanleiding toegeeft. Denk bijvoorbeeld aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - meewerken aan het bron- een contactonderzoek - Niet naar het werk gaan door werknemer bij Corona-infectie van jezelf of een gezinslid. -Niet naar het werk gaan bij verkoudheidsklachten. -Niet naar het werk gaan als een gezinslid koorts heeft. <p>Pas weer naar het werk gaan als werknemer of gezinslid minimaal 24 uur klachtenvrij is.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zoveel mogelijk thuiswerken - rekening houden met kwetsbare medewerkers en studenten. 	<ul style="list-style-type: none"> -Geen handen schudden. -Regelmatig de handen wassen met zeep en/of gebruik maken van desinfecterende handgel met minimaal 70% alcohol. - Was je handen min. 6x per dag, volgens de instructie. In ieder geval voor het eten, na toiletbezoek, na het reizen met het openbaar vervoer, na het schoonmaken. -Gezicht niet aanraken, in de elleboog niezen/ hoesten, zelf papieren zakdoekjes meenemen. En deze na één keer gebruik weg gooien. Daarna handen wassen. -Houd 1,5 meter afstand. Daar waar dat onmogelijk is gelden de daartoe gebruikelijke protocollen. Bijvoorbeeld bij contactberoepen. -Pas daarop de organisatie aan en richt de werkplek hierop in. -Indien minder dan 1,5 meter onvermijdbaar is, RIVM-richtlijnen aanhouden. 	<p>Alle hygiënische voorzorgsmaatregelen</p>

	<ul style="list-style-type: none"> -Regelmatig schoonmaken. Als het kan spullen desinfecteren met 70% isopropylalcoholdoekjes -Deel je spullen en materialen niet met anderen en houd dit schoon. -Ventileer ruimtes. - Werk zoveel mogelijk in vaste teams. -Opstellen hygiëneplan en aanwijzen 'corona-coördinator'. 	
<p>Aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Doorwisselen door studenten en docenten van onderwijsruimtes - Grootschalige colleges - Zorg voor kwetsbare studenten - Gebruik campusvoorzieningen (waar studenten soms ook wonen) en andere faciliteiten (zoals kantines, sportfaciliteiten, technische en IT-voorzieningen) - Praktijkvakken - Stages (ook internationaal) - Samenwerkopdrachten - Tentaminering en examinering - Reizen naar de instelling (regionaal ov/trein) - Reistijd van studenten en medewerkers door een combinatie van onderwijs op de campus en thuis. - Onderzoeksactiviteiten - Voorlichtingsactiviteiten - Introductieperiodes augustus 	<p>Binnen de bovengeschetste afspraken kunnen instellingen eigen afwegingen maken (die zo nodig kunnen verschillen per faculteit en/of opleiding):</p> <ul style="list-style-type: none"> -concrete fasering herstart -concrete lestijden en collegeroosters -gedragsregels over hygiëne en 1,5 m afstand -aanwezigheid (of beperking daarvan) van medewerkers en studenten op instelling, 	